

İmalatta daralma endişe yaratıyor!

Küresel ekonomide resesyon işaretleri Türkiye sanayiine de ulaştı. Yeni siparişler sert düşerken, daralmanın derinleşmesinden endişe ediliyor

DÜNYA'ya konuşan sektör temsilcileri, dünyada ve Türkiye'de açıklanan son PMI ve diğer öncü göstergeleri, küresel durgunluğun ayak sesleri olarak niteledi. Bu dönemde yaşanan finansmana erişim sorununun sıkıntıyı daha da artıracığına ve yatırım, üretim ile istihdamın olumsuz etkileneceğine işaret eden sektör temsilcileri, kimi önemli pazarlarda ihracat kaybı yaşanacağını dile getiriyor. **MERVE YİĞİTCAN-YENER KARADENİZ/06**

YENİ SİPARİŞLER DÜŞÜYOR, TESELLİ TEDARİK AVANTAJINDA

► **Demir-demir dışı/Tecdelioğlu:**

Siparişlerde pandeminin ilk dalgasından bu yana en keskin düşüş yaşanıyor. Yeni yatırım iştahı yok.

► **Tekstil/Öksüz:** İhracat siparişleri ivme kaybediyor. Yeni yatırımların karşılığını alamıyoruz. Atıl kapasite oluştu.

► **Hazır giyim/Fayat:** Siparişler son bir ayda yüzde 10 düştü. Ana pazarımız, 3. çeyrekte itibaren daha da net

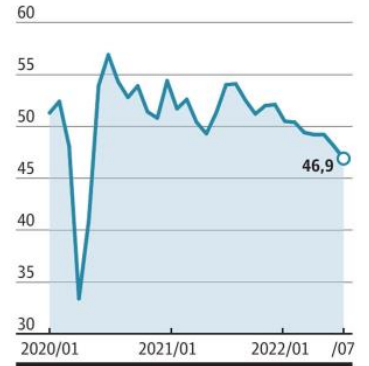
hissedeceğimiz bir resesyona doğru gidiyor.

► **Kimya/Pelister:** Türkiye'nin öne çıkan lojistik avantajı ile resesyondan daha az etkileneceğimizi düşünüyoruz.

► **Plastik-Kauçuk/Eroğlu:** Lojistik avantajımız var ancak yatırım ve istihdamda tablo parlak değil.

► **Elektrik-Elektronik/Laçin:** Avrupalı alıcılar, fiyat baskısı yapmaya başladı.

İSO İmalat PMI

Ekonomiye küresel resesyon freni

MERVE YİĞİTÇAN-YENER KARADENİZ

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de son açıklanan ekonomik veriler önümüzdeki dönem küresel bir resesyonun kaçınılmaz olduğunu işaret ediyor. Bu verilerden biri de **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından açıklanan Türkiye İmalat Satın Alma Endeksi (PMI)... Yeni siparişler, istihdam, satın alma stokları ve fabrika çıkışları gibi bir dizi göstergenin bileşimi olarak hesaplanan endeks değeri, son beş aydır daralmayı işaret eden 50 değerinin altında seyrediyor. Üstelik Temmuz'da 46,6'ya gerileyen Endeks Mayıs 2020'den bu yana da en belirlenmiş yavaşlama olarak dikkat çekiyor. 10 sektörün yer aldığı endeks, küresel ekonomik koşullarda gözlenen belirlenmiş yavaşlama ve baskının Türkiye sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmalar açısından üçüncü çeyreğin zorlu geçeceğinin işaretini olarak değerlendiriliyor. Benzer gerilemeler tüm dünyada da sürüyor. Küresel İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi 1,1 puan azalarak 51,1'e geriledi ve son iki yılın en düşük değerini aldı. Böylece üçüncü çeyreğe zayıf bir başlangıç yapan küresel imalat sektöründe üretim ve istihdam duruşuna başlanırken başta ihracat olmak üzere yeni siparişlerde düşüş başladı. Gerileme Türkiye'nin ana ihracat yapıcıları olan AB'de yaşanıyor. Euro Bölgesi'nde söz konusu endeks 49,8'e gerilerken neredeyse AB üyesi tüm ülkelerde de yine **PMI endeksi** 50 değerinin altında gerçekleşti. Sektör temsilcileri, özellikle ana pazar olan AB'de önümüzdeki dönem gerçekleşmesi kaçınılmaz olan resesyonun Türkiye'de yatırım, üretim ve istihdamı negatif etkileyeceğini vurguladı. İç piyasada da enflasyonist baskı ve düşük alım gücünün negatif etkisinin fiyatlarda aşağı yönlü baskıyı artıracakları ile getiren iş insanları, özellikle ana Pazar olan AB'de yaşanacak durgunluğu, kimi sektörlerde ihracatta da yıl başında açıklanan hedeflerin gerisinde kalacağını belirtiyor.

TECDELOĞLU: YENİ YATIRIM İSTAHİ YOK

Son ekonomik verilere göre ana metal **sanayi** firmalarının girdi maliyetleri ve nihai ürün fiyatları sert bir şekilde artmaya devam etti. Yeni siparişler keskin bir şekilde yavaşlarken, bu yavaşlama salgınının ilk dalgasından bu yana en belirgin düzeyde gerçekleşti. Buna bağlı olarak, firmalar üretim ve satın alma faaliyetlerini azalttı. İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Tecdeelloğlu, içeride hala siparişlerin olduğunu, teslimatlarla ilgili de bir değişim görmediklerini ancak taleplerde gelen maillerde, sorularda, isteklerde ciddi bir azalma yaşandığını aktardı. Tecdeelloğlu, "Tüketici finansmana erişimde ciddi zorluklar çekiyor. Çok yüksek faizler var. İnsanların borçlanma istihadi olmadığı süreçte tüketim trendi de buna paralel olarak bu yönde ilerliyor" dedi. Yatırım ortamı konusunda ise Tecdeelloğlu, şu ifadeleri kullandı: "Şu an başlamış olan yatırımlar devam ediyor ancak yeni yatırım

● Hem dünya hem de Türkiye'de açıklanan Temmuz ayı PMI verileri, küresel bir durgunluğun ayak sesleri olarak değerlendirildi. Birçok sektörde başlayan daralmanın önümüzdeki dönemde derinleşmesini bekleniyor.

Fayat: Geçen seneyi yakalarsak iyi

PMI verilerine göre giyim ve deri ürünleri sektörünün üretimi, üst üste güçlü artışlarını yaşandığı bir dönemin ardından Ocak'tan bu yana ilk düşüşü kaydetti. Yeni siparişler de yavaşlama gösterirken istihdam düzeyi son dört ayda ilk kez azaldı. Sektör, bu yıl özellikle ihracat hedeflerinde önemli oranda gerileme bekliyor. **İTBB** Hazirgiyim ve Konfeksiyon Sektör Meclisi Başkanı Şeref Fayat, yaklaşık bir aydır dile getirdiği daralmanın başladığını kaydetti. Fayat, "AB'de daha önce sinyallerini gördüğümüz, Türkiye'de de gerçekleşeceğini bildiğimiz bir süreç yaşıyoruz. Özellikle 3. Çeyrekte itibaren daha da net hissedeceğimiz bir resesyona doğru gidiyor ana pazarımız. Bunun üzerine enerji krizinin hatta enerji kısıntı programlarının bile açıklanıyor olması ana pazardaki talebi törpüleyecek. Bu da özellikle bizim sektörde hayali hedeflerde

değişiklikler yapacaktır. Yüzde 15 artış bekliyoruz dedikimiz hedefler, geçen seneyi yakalarsak iyi dedikimiz bir duruma geldi. Daha kötüsü olur mu bunu birkaç ay izlemek lazım. Bunu da bize gelen sipariş hızındaki yavaşlamadan görüyoruz. İlk 6 ayda yüzde 15'i koruduk ama son 1 ayda yüzde 10, son bir yılda ise yüzde 9,5'e düştü ihracat artış hızı. Dolayısıyla buradaki hedefte geçen seneyi yakalamak başan olacak sanki. Yatırım ve istihdam konusunda ise özellikle işletme sermayesi ihtiyacının bu denli arttığı bir ortamda bir hareketlilik beklemiyorum açıkçası" diye konuştu. Geçen sene 20,3 milyar dolar ihracatı imza atan sektör, bu yıl 23 milyar dolarlık artış hedefliyordu. 41 bin 256 şirket ve 716 bin kişinin istihdam edildiği sektör, Ocak-temmuz döneminde de kapasite kullanım oranı da temmuzda 12,4 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi.

ve kapasite artışlarına yönelik bir istihadi yok. Maalesef çok yüksek seyreden maliyet ve faizler istihadi azaltıyor. Yatırım olmazsa ekstra istihdam olmaz. Şu anda bir geriye gidiş beklemiyoruz ancak ilave bir artış için beklentilerimiz düşük. İhracatta da düşüşleri görebiliriz ancak Rusya-Ukrayna Savaşı, Tayvan-Çin arasındaki olgabilecek krizlerden doğabilecek fırsatlar, tedarik zincirlerinin kırılmasından kaynaklı fırsatlar ülkemizi dünyanın B planı haline getiriyor."

Yıl sonu için 20 milyar dolarlık ihracat hedefi bulunan sektör, Ocak-Temmuz arasında 8,8 milyar dolarlık ihracata imza attı. Söz konusu rakam bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 33 artış ifade ediyor. Öte yandan ana metal **sanayinin** de temmuz ayında kapasite kullanım oranı da 4 aylık yükselişin ardından yüzde 82,1'den yüzde 80,6'ya geriledi.

ÖKSÜZ: TEKSTİLDE ATIL KAPASİTE BÜYÜYOR

PMI verilerine göre en belirgin düşüşün yaşandığı sektörlerden biri de tekstil sek-

törü oldu. Yıla 15 milyar dolar ihracat hedefi ile başlayan üstelik salgın döneminde ise toplam kapasitenin yüzde 20'si kadar yeni yatırıma imza atan sektörde Temmuz ayında yeni siparişler keskin bir şekilde yavaşladı. Bu daralma salgının ilk dönemi hariç Ocak 2016'dan beri en belirgin yavaşlama olarak öne çıktı. Yeni ihracat siparişlerinde de benzer şekilde ivme kaybı yaşandı. İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Başkanı Ahmet Öksüz, piyasada daralma yaşadıklarını belirtirken şu anda kapasiteleri de tam dolduramadıklarını belirtti. Öksüz, "Sektör bu yıla çok yeni yatırımlar ile girdi. geçen sene bu sene ciddi yatırımlar yapıldı. Bu yatırımların karşılığını bulamıyoruz. Birçoğu atıl, ılıp tesislerinde yüzde 50'lere varan atıl kapasite söz konusu. Yeni yatırım ve istihdam da beklemiyoruz bu durumda. İhracat hedefinde ise henüz bir revize yapmak istemiyoruz. 3. çeyrekte umutluyuz" ifadelerini kullandı.

Mayıs ayı itibari ile 19 bin 923 firmanın faaliyet gösterdiği tekstil sektöründe 504

bin çalışan istihdam ediliyor. Geçen yıl 12,9 milyar dolar ile bitiren ve bu yıla ise 15 milyar dolar hedef ile başlayan sektör, yılın ilk yarısında 6,8 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Sektörün kapasite kullanım oranı da temmuzda yüzde 77,8'dan 76,6'ya düştü.

UYGUNER: YATIRIM VE İSTİHDAMDA NE ARTIŞ NE DE DÜŞÜŞ BEKLEYORUZ

Geçen yıl ihracatın yüzde 29,6 artırarak 1,73 milyar dolara yükseltilen, bu yıl ise 2 milyar doların üzerine çıkmayı hedefleyen deri sektörü, temmuz ayı itibari ile 1,1 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Sektörde hem ihracat hem de kapasite kullanım oranları şu an için artış trendinde. Ancak sektör yeni yatırım ve istihdam konusunda istahsız. Türkiye Deri **Sanayicileri** Derneği Başkanı Burak Uyguner, "Ocak temmuzda ihracatımızın yükselme hızında bir azalma var ama bunun sebebi bayram tatiline bağlıyoruz. Salgın dönemi koşullar itibari ile dramatik bir düşüş beklemiyoruz. Bizim tek sıkıntımız kapasitelerimiz yetmiyor. AB'de ciddi bir sıkıntı birinci ihracat pazarımız olduğu için mutlaka negatif etkisi olacak. Yatırım ve istihdamda ise artış olmasa dahi düşüş beklemiyoruz" dedi.

PELİSTER: DAHA AZ ETKİLENECEĞİMİZİ UMUT EDİYORUZ

Türkiye ihracatının lokomotif sektörlerinden kimya da vites kilitlenirken sektörler arasında, **İSO** PMI verilerine göre temmuzda kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri sektöründe girdi maliyetleri son 13 ayın, nihai ürün fiyatları ise son 11 ayın en düşük oranında artarken, tedarik zincirlerindeki aksamaların belirginleştiği ve teslimat sürelerinde mart ayında bu yana en yüksek oranlı artışın kaydedildiği gözlemlendi. Sektörde yeni siparişlerin üçüncü çeyrek başında keskin bir azalma kaydettiği dikkat çekerken, benzer şekilde üretimde de gerileme yaşandı ve düşüş Nisan 2021'den beri en yüksek hızda gerçekleşti. Sektöre ilişkin değerlendirmelerde bulunan İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları

Birliği (İKMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Adil Pelister, son iki aylık sektör **PMI endeksinin** manşet göstergenin altında kaldığını söylerken, önümüzdeki dönem dünyada durgunluk beklentisi olduğunu ve stagflasyon beklentilerinin ortaya çıktığını hatırlattı. Stagflasyon veya resesyonun yaşanması halinde ihracatı da olumsuz yönde etkileyebileceğini kaydeden Pelister, bununla beraber pandemi sonrası tedarik zincirinin bozulmasından dolayı Türkiye'nin öne çıkan lojistik avantajı ve ürün kalitesi ile olası resesyondan daha az etkileneceğini umduklarına işaret etti. Pelister, "Sektörde küresel gelişmelere bağlı olarak belki bir yavaşlama olabilir. Ancak sektörün kapasite artırma çabaları ve halihazırda devam eden yatırımların faaliyete geçmeye başlamasıyla istihdamın artacağını, yine lojistik ve kalite avantajı sunan ülke ihracatımızın ve sektör ihracatımızın da artmaya devam edeceğini öngörüyoruz" ifadelerini kullandı.

EROĞLU: YATIRIM YAPILAMAMASI İSTİHDAMI ETKİLER

Sektörün bir diğer temsilcisi **TOBB** Plastik, Kauçuk ve Kompozit **Sanayi** Meclisi Başkanı Yavuz Eroğlu da Türkiye'nin çok yüksek ihtimalle yaşanacak resesyondan olumsuz etkileneceğini, ancak lojistik avantajı ve rekabetçi fiyat avantajı ile daha az etkilenebileceğini söyledi. Buna karşın yatırım ve istihdamda tablonun çok da parlak olmadığını dikkat çeken Eroğlu, "Genel trend gösteryor ki büyük ihtimalle Türkiye olası resesyondan olumsuz etkilenecek, kendi kırılanlıklarımız vardı, üstüne bir de resesyon gelecek. Yatırım ve istihdamda bakarsak, kredi muslukları kısıldı. Bu olumsuzluk yatırımları olumsuz etkiliyor. Yeni yatırım olamaması da istihdamı olumsuz etkileyecek" ifadelerini kullandı.

ÇETINKAYA: HEDEFİN ÇOK AZ ALTINDA KALABİLİRİZ

PMI verilerine göre maden gibi metalik olmayan mineral ürün imalatçılarındaki yeni sipariş ve üretimin keskin şekilde yavaşladı. Yavaşlama, PMI verilerine konu on sektör içinde yavaşlama en belirgin düzeyde gerçekleşti. Buna bağlı olarak firmalar istihdam düzeylerini ve satın alma faaliyetlerini de azalttı. TİM Maden Sektör Kurulu Başkanı ve İstanbul Maden İhracatçıları Birliği (İMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Rüstem Çetinkaya, madencilik sektörüne dikkat çekerek sektör olarak siparişlerde şu an bir azalmanın söz konusu olmadığını söyledi. Sadece blok doğal taş tarafında siparişlerde bir gerilemenin yaşandığını kaydeden Çetinkaya, "Metalik madenlerde birim fiyatlarda gerileme var. Dolayısıyla metalik madenlerde miktar olarak biraz azalma var. Sektör olarak finansmana erişimde zorluk çekiyoruz ve daha adaletli bir sistem olmasını istiyoruz. İhracat tarafında ise, yılsonu için öngördüğümüz rakamların belki çok az altında kalabiliriz ama ulaşacağımız gibi duruyor" dedi.

Laçın: Daha uygun fiyatlı ürünler öne çıkıyor

Elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe **PMI endeksi** 45,2'ye gerilerken, yeni siparişlerin temmuzda üst üste iki aydır yavaşladığı ve söz konusu yavaşlamanın şubatın beri en belirgin düzeyde kaydedildiği görüldü. Üretimde de son iki aydır düşüş görülürken hem girdi maliyetleri hem de nihai ürün

fiyatlarında artışların yavaşladığı dikkat çekti. Beyaz eşya sektörünün deneyimli isimlerinden Silverline Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Laçın, resesyona ilgili Avrupa'nın ciddi risk taşıdığına işaret ederken, Avrupa müşterilerinin fiyat baskısı yapmaya başladığını söyledi. Avrupalı müşterinin hem azaldığını

hem de bu durgunluğu kullanarak düşük fiyat talebi ettiğine dikkat çeken Laçın, "Durumu fırsatı çevirmek istiyorlar. Bu durumda biz de proje üretmeye, daha rekabetçi ve uygun fiyatlı ürünler sunmaya çalışıyoruz. Ancak bu projeler bir ayda yapılacak işler değil" diye konuştu.

Prof. Dr.
MELİH BAŞ

isimeba56@yandex.com

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (2021) - 4

TÜRKİYE'nin BBSK Araştırması'na ait raporu incelemeyi bu hafta da sürdürüyoruz.

BBSK İÇİNDE YABANCI SERMAYELİ KURULUŞLAR (YSPK)

2021'de BBSK içinde YSPK'nın sayısı 2009'dan bu yana düşerek 109 olmuş. Ancak bunların dağıtımı yüzde 14,6 artışla 31,6 milyar dolara çıkmış ve bunların Türkiye'nin dağıtım içindeki payı yüzde 14 olmuş. En çok YSPK 24 şirketle motorlu kara taşıtın sektöründen olmuş. 15 şirket gıda, 10 şirket de kimyasal ürünler imalatında! Biri "teknoloji transferi ne alemde" mi dedi? Bu arada 109 şirketin 75'inde yabancı sermaye payının yüzde 50'nin üstünde olduğu görüldü. Bunların ülkelerine göre dağılımı BBSK'da okuydu keşke! Raporda eleştirilen bir veri de bunların kâr transferlerinin tutarları ve bunun seyr-i doğrudan yatırımlar ile ilgili yasal düzenlemeler bu konuda çok elverişli!

BBSK İÇİNDE ISO ÜYELERİ

ISO BBSK içinde ISO üyesi olanlar da var, olmayanlar da var. ISO üyelerinin sayısı 2012'de 198 iken hızla azalarak 2021'de 158' düşmüştü! ISO üyelerinin üretimden satışlar içindeki payı yüzde 37,7'ye düşerken, ihracat içindeki payı da yüzde 44,2'ye gerilemiş. Ancak toplam kârlar içindeki payı yüzde 48,8'e düşmüşken payı da yüzde 35,5'e çıkmıştır. Brüt katma değerde ISO üyelerinin payı satışlara göre düşük, sadece yüzde 35,4! Mesela biraz da sıfırla bakalım. ISO üyelerinin ücretli çalışanlar sayısı payı da toplama göre düşmüş ve yüzde 36,1'e inmiş. Katma değer içindeki faiz payı 3,1 puan artışla yüzde 28,8'e çıkmış (Ah faiz lobisi ah, kur korkutmalı mevduatla da köşeyi döndün zati)! Kârının payı da yüzde 29,2'den yüzde 33,9'a çıkmış (Pardon, fiyatları kim belirliyordu sahil! Böylece sermayenin payı (faiz+kâr) toplam yüzde 62,7'e yükselirken, emeğin payı eşleştire ödenen maaş ve ücretlerin payı da yüzde 45'ten 37,2'ye düşmüştü! Sermaye cephesi kazanırken, emek cephesi kaybetmiş. Eh, kapitalizm böyle anacım, işimize gelmiyorsa çek fişi, bitir işi!

BBSK İÇİNDE İLK 50 KURULUŞUN AĞIRLIĞI

BBSK kapsamında kuruluşların ağırlıklarını göstermek amacıyla temel göstergelere göre kuruluşlar, 50'lik gruplara ayrılmıştır. İlk 50 kuruluşun BBSK içindeki payı istihdam dengedeki tüm göstergelerde artış göstermiş (Verimlilik artış için, ne yapalım? Verimlilik hepimiz birimiz için miydi?). Örnekte, bu ilk 50'nin üretimden satışlardaki payı yüzde 50,3; brüt katma değerdeki payı yüzde 42,6; dönem kârnındaki payı yüzde 65,6; dağıtımındaki payı yüzde 53,4 olmuştur! Eh, aslan payı! İkinci 50'lik grup kartal payını almış, sonuncu 50'lik grup da kanarya payını almış. Kanarya payındaki rakamlar yüzde 2-3 arasında seyre etmiş. Hayvan benzetmelerinin ayakta tutulmasıyla ilgili bulunmamaktadır!

SONUÇ : GELECEK İÇİN DEĞERLENDİRMELER

BBSK raporundaki kimi önemli vurgular alınmaya çalışalım:

Yüksek enflasyon giderek kalıcı hale geldiğinden işletme yönetimi ek yetkinlikler (enflasyon muhasebesi uygulaması vb.-MEB) gerektirmektedir.

Hem kırsal tedarik zincirlerindeki değişim hem de **sanayi** rekabet ortamındaki değişim Türk işletmelerine yeni konumlanma ve yapılarına açısından belirleyici olacaktır.

İşletmelerin borç / ösermaye dengesinde eşleştire finansal kaldıraç (risk) derecesindeki aşırı artış (borçlar/ aktifler oranının yüzde 70'i aşması) uzun erimde sürdürülebilir görülmemektedir.

Yeni normal içinde teknoloji ve dijitalleşme harcamalarının artması kaçınılmaz görülmektedir.

Yüksek teknoloji yoğunlukta yapısal değişim için yeni girişimlere gereksinim olduğu görülmektedir.

SONSÖZ

ISO BBSK raporuna esas olan göstergelere ilişkin yeni gelişmeler yaptığımız eleştirilerin kimileri aslında yapısal olarak süregelen. Bir de bu ele aldığımız göstergelere esas olan veriler enflasyon düzeltmesi olduğu için yorumları da doğruluğu bir dereceye kadardır. Yaza biraz uzun tutmamız nedeni, ISO BBSK Raporu'nun Türkiye'nin mikroekonomik ve sektörel haritasına ilişkin fikir verici niteliği nedeniyle. Raporu hazırlanıp, ilgililere ulaştırılmasında emeği geçenlerin tümüne teşekkürlerimi sunarım!

SANAYİCİLERDEN FIRSAT VURGUSU:

Ruble-TL ile ticaret faydalı

İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği yönetimi, Avrupalıların Rusya'ya Türkiye üzerinden mal göndermek istediğini belirtti. Sanayiciler, 'Enerji ödemelerinin ruble ile yapılması olumlu.' dedi

GÜNCEL gelişmeleri değerlendiren sanayiciler, Avrupalıların taleplerinin yanı sıra Rusların da tedariği Türkiye'den yapmak istediğine dikkat çekti. Bu durumun Türkiye sanayisi ve ihracatı için tarihi bir fırsat olduğunu belirten sanayiciler, "Türkiye'de LME deposu kurulursa ham madde burada tutulabilir." diye konuştu. » **RECEP ERÇİN'in haberi 6'da**

Avrupalılar Rusya'ya Türkiye üzerinden mal göndermek istiyor. İDDMIB üyesi sanayiciler, Avrupalıların lojistik sorununu aşmak için talepte bulunduklarını bildirdi. Sanayiciler ruble ve TL ile ticaretin de faydalı olacağı görüşünde

RECEP ERÇİN

İSTANBUL Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği'nin (İDDMIB) 28 Nisan'da iş başına gelen yeni yönetimi 100 günlük karnesini açıkladı. Toplantıda güncel gelişmelere ilişkin soruları yanıtlayan İDDMIB Yönetimi ile sohbetten çıkan başlıklar şöyle oldu:

■ Çin ve Tayvan çatışmasının etkisi görülmeye başladı. Otomotiv, beyaz eşya ve makine sanayisinde Çin ve Uzakdoğu'ya bağımlı olan Avrupa, alternatif ülke bulmak zorunda. Türkiye'ye talepler gelebilir.

■ Avrupa'da enerji krizinin ortasında kışa hazırlanıyor. Müşteri sipariş geçiyor ve "Ocak ayında bunu teslim edebilecek misin, senin ülkende de gaz sıkıntısı olur mu?" diye soruyor. Enerji ve gaz arzı ile ilgili bir kaygı var. Enerji bakanlığı fabrikaları kapatmadan kışı geçirirsek Avrupa'daki kesinti bize fırsat olarak dönecek.

■ Rusya'ya ürün tedariklerini Türkiye üzerinden yapmak isteyen Avrupalı firmaların talepleri geliyor.

Hem doğrudan tedarik hem de re-export olarak. Birçok firmadan Rusya'ya, Türkiye üzerinden ürün satmayı planlayan firmalar var. Onlar Türkiye'yi bir depo ve köprü olarak kullanmak istiyorlar, diğer yandan Ruslar da tedarik Türkiye'den yapmak istiyor. Türkiye sanayisi ve ihracatı için tarihi bir fırsat.

■ Avrupalı firmalar yaptırımların etki-

150'ye yakın organizasyon yapacaklar

ÇETİN Tecdelioğlu, aradan geçen dönemde 550 firma ile görüşmelerinin yanında 8 ana sektör ve 17 dernekle toplantı yaptıklarını, bunun haricinde üç fuara milli katılım düzenleyip ilave 3 tane de Ur-Ge projesi başlattıklarını açıkladı. İlk 7 ayda ihracatın yüzde 33 arttığını söyleyen Tecdelioğlu, Rusya ile Ukrayna arasındaki savaş tasvip etmedikleri, insanların orada zarar görmesini istemediklerini ama ticari yönden de ambargodan dolayı Türkiye'ye ihracatta önemli fırsatlar yaratabileceğine dikkat çekti. Tecdelioğlu, "Bu yılın çalışma önümüzdeki dönemde de devam edecek. 2023 sonuna kadar aralarında fuarlar, alım heyetleri, çalıştaylar, konferanslar, ziyaretler ve sektör buluşmalarının da olduğu 150'ye yakın organizasyon yapacağız." diye konuştu.

sini yavaş yavaş nasıl kontrol altına alabiliriz, diye çalışıyorlar. Uluslararası taşıma şirketleri sigorta yapılmadığı için Rusya'ya giden hiçbir malı taşımıyor. Avrupalı firmalar buna nasıl engel olabilir diye taleplerini iletiyor.

LME DEPOSU SORUNU ÇÖZER

■ Rusya'nın ithalatına ve ona ambargo uygulayan ülkelerle ilgili tablolara baktığımızda bizim için çok büyük bir talep çı-

soldan sağa:
Muhasep Üye Burak Özerci, Yönetim Kurulu Üyesi Yaşar Yerekaban, Dene-tim Kurulu Üyesi Gökhan Turhan, Yö-netim Kurulu Başkanı Çetin Tecdelioğlu, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Talha Özger, Yönetim Ku-rulu Üyesi Ali Bakaner.

kıyor. Almanya'dan, İtalya'dan, Fransa'dan almadıklarını bizden alıyorlar.

■ Rusya'dan da ürün akamıyor, malzeme gelemiyor ama Türkiye'de LME deposu kurulursa ham ham madde burada tutulabilir. Avrupa'dan talep var ama malzeme olmadığı için cevap verilemiyor.

■ İDDMIB olarak Rusya heyetinde yer aldık. Rus yetkililer "biz artık dolarla avro ile alışveriş yapmak istemiyoruz" diyorlar. Bizimle işbirliği yapmak istiyorlar. Enerji

ödemelelerinin ruble ile yapılması olumlu. Ruble ve TL ile ticaret faydalı.

■ Sanayicinin kârları fiktif, kağıt üstünde. Kârlar dolar bazında büyümüyor. Özkaynaklar dolar bazında geriye gitti. Enflasyon bizi zayıflattı. Sanayici nasıl arsa alsın, yatırım istahı olsun. Makine alacak ama leasingde döviz faizi yüzde 12-14. TL'de yüzde 40. Almayayım desen makinen arızalanmış, müşteri mal bekliyor mecbur para bulup değiştireceksin.

'PROGRAMLARI İZLEYİNCE İŞE GİDESİMİZ GELMİYOR'

Sohbetimiz sırasında ilk 100 günde yapılanları anlatmadan önce genel duruma ilişkin görüşlerini paylayan TİM Başkanı Yardımcısı ve İDDMIB Başkanı Çetin Tecdelioğlu, "Bu ortamda sanayicinin birbirini dinlemeye sorunlarını paylaşmaya telkinlerde bulunmaya ihtiyacı var. Ekonomi programlarını dinleyince sabah işimize gidesimiz gelmiyor. Karışıklığın içinde fırsatların bulunduğu bizi bir gelecek bekliyor. O yüzden moral ve motivasyona ihtiyacımız var." dedi.

Tecdelioğlu'nun bu sözü bana Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu'nun **İstanbul Sanayi Odası** Meclisi'ndeki konuşmasını anımsattı. Başkan Kavcıoğlu, Türkiye ekonomisine ilişkin olumlu göstergelere işaret ederek, "Hep olumsuzluklar öne çıkarılıyor." serzenişinde bulunmuştu.

EKOVAZYON

Ahmet KIZILYAR

dataposta6746@gmail.com

EKONOMİDE SON DURUMA GÖRE DIŞ TİCARET AÇIĞINDA BÜYÜME SÜRÜYOR

Geçtiğimiz Temmuz/2022 Ayına ait Ticaret Bakanlığı verilerine göre temmuz ayında Türkiye'de geçen yılın aynı ayına göre; ihracat yüzde 13,4 oranında artışla 18 milyar 550 milyon dolar, ithalat yüzde 40,8 artışla 29 milyar 132 milyon dolara yükseldi. Dış ticaret açığı yüzde 144,5 oranında artarak 10,6 milyar dolara kadar çıktı. Bu kapsamda değerlendirmede bulunan Ticaret Bakanı Muş'a göre Euro/Dolar paritesindeki hareket temmuz ayında dış ticaret açığını olumsuz etkiledi. Gerçek nedeni ise Yeni Ekonomi Modeli'nin TL'ye aşırı değer kaybettilmesine rağmen hedeflediği oranda cari fazla yaratamayışı ve dolayısıyla çalışmıyor oluşu. Fed'in Avrupa merkez bankasından önce ve daha yüksek faiz artıracığı ve dolar endeksi-ningüçleneceği öngörülmesine rağmen, AKP ekonomi yönetiminin bu gerçeklere uygun ekonomi politikası yaratma kapasitesinin bir türlü oluştu-ramaması sıkıntılara yol açıyor.

Bu anlamdaki Ocak-Temmuz döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre, ihracat yüzde 19,1 oranında artışla 144 milyar 417 milyon dolar, ithalat yüzde 40,7 oranında artışla 206 milyar 399 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret açığı da yüzde 143,0 oranında artarak 62 milyar dolara kadar çıktı. Temmuz ayında geçen yılın aynı ayına göre; ihracatın ithalatı karşılama oranı 15,4 puan azalarak yüzde 63,7 olarak gerçekleşti. Enerji verileri hariç tutulduğunda, ihracatın ithalatı karşılama oranı 15,2 puan azalarak yüzde 78,9 kadar düştü. Bu gelişmelerin geldiği noktada siyasi otorite ihracat ve turizm gelirlerindeki artışla döviz arzının bollaşmasını, böylece liranın istikrar kazanarak enflasyonun zaman içinde düşeceğini öngörse de; ihracatta parite etkisi ve yavaşlayan siparişlerine de endişe yaratıyor. Bu çerçevede değerlendirilmede bulunan Reuters'e göre; "bu durumun hükümetin ihracat gelirlerine dayalı ekonomi politikasını işlevsiz kılabileceğine işaret ediyor.

* * *

Son duruma göre gerçekte Reuters'in de vurguladığı gibi Türkiye'nin cari açığının kapanmasında hayati öneme sahip ihracat gelirleri ilk 7 ayda yüzde 19 artış kaydetti. Mamafih küresel pazarlardaki gelişmelerle birlikte ihracatçı sektörlerde aşağı yönlü revize edilmeye başlanan yılsonu beklentilerine bakılırsa; siyasi otoritenin ihracat gelirlerine dayalı ekonomi politikasını işlevsiz kılabileceğini, bunun da küresel anlamda ki tedarik zincirinde ortaya çıkan sıkıntılardan kaynaklanabileceği açıklanıyor. Özellikle Ukrayna savaşının küresel yansımaları, küresel resesyon işaretleri, başta Avrupa olmak üzere artan enflasyonist baskı ve gerileyen alım gücü Türkiye'nin temel ihracat pazarlarında bozulma işaretlerini de beraberinde getirdiği izleniyor.

* * *

Sonuç olarak, buna bağlı Türkiye'nin en büyük ihracatçı sektörlerinde yavaşlayan ya da gerileyen ihracat siparişleri de, yılsonu ihracat hedeflerinde aşağı yönlü revizyonları beraberinde getirmeye başladığı da gözlemleniyor. Bu arada ayrıca euro/dolar paritesindeki gerilemenin olumsuz yansımaları da eklendiğinde, ekonomi politikasını cari açığın kapanması üzerine kuran Türkiye'de enerji fiyatlarındaki sert artışının yarattığı tahribatın ardından ihracatta da beklenen performansın yakalanamaması ekonomideki risklerin daha da katlanarak büyümesine kapı aralıyor. Örneğin kırmızıya bakan en duyarlı sınırdaki otomotiv sektörüne bir göz atıldığında; Türkiye'nin en büyük ihracatçı sektörlerinden otomotivde de ihracat hedeflerini aşağı doğru revize ettikleri görünürken; geçtiğimiz haftalarda Tofaş ve Ford Otosan, ihracat pazarlarında kötüleşen görünümle birlikte yılsonu hedeflerini düşürdüğüne tanık olundu. Kısaca otomotiv sektörü dışında ISO Sektörel PMI Anketi'ne göre, temmuzda yeni ihracat siparişlerinde aralarında tekstil, kimyasal-plastik-kauçuk ürünleri, makine, metal sanayinin de bulunduğu çeşitli sektörlerde de düşüşler gözlemleniyor. Bu durumun önüne geçilebilmesi için öncelikle ihracata dayalı yüksek katma değerli ileri teknolojiye atılım yapılması büyük önem taşıyor.

İhracat 'Ambalajı' büyüttü

Geçtiğimiz yılı 6,5 milyar dolarlık ihracat geliri ile tamamlayan ambalaj sektöründeki istikrarlı büyüme, ekonomi çevrelerinde referans olarak kabul gören 'ISO Birinci 500 + İkinci 500, ISO 1000' Büyük Sanayi Kuruluşu listesine de yansdı. Listede, 42'si Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD) üyesi olmak üzere toplam 65 ambalaj firması yer aldı. ASD Başkanı Zeki Sarıbekir, sektörün 2021 yılında 2,7 milyar dolar dış ticaret fazlası vererek, cari açığa pozitif katkının arttığını ifade ederken, ana hedefin Türkiye'de üretilen ambalajların en az yarısını ihraç etmek olduğunu bir kez daha vurguladı.

Üretim, ihracat ve istihdam odaklı çalışan ambalaj sektörü Türkiye'nin toplam ihracatına verdiği katkıyı sürdürüyor. Sektör, geçen yılı yüzde 26 değer artışı ile 6,5 milyar dolar ihracatla kapattı. En fazla ihracat yapılan ilk üç ülke sırasıyla Birleşik Krallık, Almanya ve Irak oldu.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından açıklanan Türkiye'nin ilk 1000 (Birinci 500 + İkinci 500) Büyük Sanayi Kuruluşu arasında 2021 yılında 42'si Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD) üyesi olmak üzere toplam 65 ambalaj sektörü firması yer aldı. Ambalaj Sektörünün yıllık

değişimine bakıldığında; ISO ilk 1000'de yer alan firmaların sayısının 62'den 65'e yükseldiği; bu 65 firmanın gerçekleştirdiği üretimden satışlarının bir yıl öncesine göre yüzde 43,77 oranında arttığı; ihracatlarının yüzde 32,79 ve çalışan sayılarının yüzde 28,66 arttığı görüldü.

Ambalaj sektöründeki firmaların 2021'de ISO Birinci 500 + İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu firmalarının üretimden satışlarının yüzde 3,1; ihracatlarının yüzde 1,6 ve çalışan sayılarının ise yüzde 1,9'unu oluşturduğu belirtildi.

ÜRETTİĞİMİZİN YARISINI İHRAÇ ETMELİYİZ

ISO 1000 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde, ambalaj sektöründe yaşanan büyümenin devam ettiğini söyleyen Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD)

Başkanı Zeki Sarıbekir, büyümenin odağında ihracatın yer aldığını söyledi. Sektörün, 2021 yılında 2,7 milyar dolar dış ticaret fazlası vererek cari açığa yapılan pozitif katkının arttığını belirten Zeki Sarıbekir, "Ambalaj Sektörü olarak her geçen gün daha çok ihracat yapmayı hedeflemeliyiz. Türkiye'de ürettiğimiz ambalajların en az yarısını ihraç edebilmek amacıyla çalışmıyoruz." Dedi.

Emtia fiyatları, hammadde sorunu, üretim maliyetlerinde 3 kata varan artışlar, konteyner sıkıntılarının ihracatı olumsuz etkileyen faktörlerin başında geldiğini belirten Zeki Sarıbekir, atık ithalatına karşı olduklarını yineledi.

Zeki Sarıbekir, ISO 1000 listesine giren tüm ambalaj üreticilerini tebrik etti ve başarılı çalışmalarının devamını diledi. Haber Merkezi

